

Gemensam inriktning för fritidshemmen i Ludvika

Utgångspunkter för fritidshemmens verksamhet

Fakta om fritidshem

- I Ludvika kommun har barnen rätt till plats i fritidshem från och med förskoleklass till och med vårterminen det år barnet fyller 13 år.
- För att få plats i fritidshem krävs det att barnets föräldrar förvärsarbetar eller studerar.
- Begreppet fritidshem började användas i slutet av 1960-talet. Organiserad omsorg för skolbarn har funnits sedan slutet av 1800-talet.
- Ludvikas första fritidshem Gullvivan avd 5, öppnade 1973, nuvarande Hillängens förskola.
- På fritidshemmen arbetar pedagogisk utbildad personal som har högskoleutbildning och barnskötare som har gymnasieutbildning.

Fritidshem är en pedagogisk verksamhet som riktar sig till barn mellan 6 och 13 år. I fritidshemmen ska barnen erbjudas en meningsfull fritid och rekreation.

Fritidshemsverksamheten är en del av utbildningssystemet. Mål och riktlinjer för fritidshemmens verksamhet finns i Skollagen samt Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

För fritidshemmen gäller också de allmänna mål som anges av nämnden i social och utbildningsplanen.

Det här materialet har sammanställts av fritidshemspersonalen i Ludvika under 2004 och reviderats 2012. Avsikten har varit att lyfta fram de särskilda kvaliteter som vi anser att fritidshemsverksamheten har.

Samtidigt vill vi skapa en gemensam utgångspunkt för den pedagogiska planeringen i våra fritidshem.

I skollagen står det att skolbarnsomsorgens (fritidshemmens) uppgift är att komplettera skolan samt erbjuda barn en meningsfull fritid och stöd i utvecklingen.

I de allmänna råden för fritidshem från Skolverket säger man att fritidshemmets uppgift att komplettera skolan bör ses både tidsmässigt och innehållsmässigt. Skolan och fritidshemmet ska tillsammans bidra till barnens allsidiga utveckling.

Fritidshemmen kompletterar skolan tidsmässigt

genom att verksamheten pågår under den skolfria delen av dagen och året, dvs. under morgontimmar, eftermiddagar, lov och studiedagar.

Fritidshemmen kompletterar även skolan genom att delvis ge barnen andra erfarenheter och kunskaper än de normalt får i skolan. Fritidshemmen har möjlighet att erbjuda andra aktiviteter och tyngdpunkten i verksamheten är en annan.

I det här materialet har vi valt att lyfta fram det som vi vill lägga särskild vikt vid då det gäller att erbjuda en pedagogisk verksamhet.

Pedagogisk verksamhet i grupp

Barns självkänsla och identitet utvecklas i samspel med andra. I en väl fungerande grupp har barnen glädje av varandra, De lär av varandra, stödjer varandra och utvecklar en levande social gemenskap.

Det är också inom gruppen som sociala nor-

mer och regler prövas och utvecklas.

Tillsammans med andra lär sig barn hantera konflikter och intressemot-sättningar och lösa dem på ett positivt sätt. I gruppen finns möjlighet för barnen att känna igen sig i varandra samtidigt som de

ser och uppskattar varandras olikheter.

Samvaro i grupp är central för fritidshemmen men vi strävar också efter att utforma verksamheten så att det blir en bra balans mellan enskilda barns behov i relation till gruppen som helhet.

Sju prioriterade områden

Ansvarskänsla

Vi vill utveckla barnens förmåga att utifrån sin mognadsgrad förstå och ta ansvar för sina handlingar och kunna följa regler och normer.

Empati

Vi vill ge barnen stöd för att utveckla sin förmåga till medkänsla och inlevelse i andra människors situation.

Nyfikenhet

Vi vill göra barnen nyfikna och locka dem att söka nya utmaningar och att pröva nya saker.

Självförtroende

Vi vill att barnen ska känna att de duger som de är, att de vågar lita på sin egen förmåga och att de kan stå emot gruppträck.

Självkänsla / trygghet

Vi vill att barnen ska känna sig trygga i sig själva och att de vågar säga vad de tycker.

Självständighet

Vi vill att barnen ska lära sig att klara sig själva och att de kan hantera sin vardagssituation.

Social kompetens

Vi vill ge barnen stöd för att utveckla en social kompetens som ger förutsättningar för ett bra samspel med andra barn och vuxna.

Det här menar vi med...

...Ansvarskänsla

Med ansvarskänsla menar vi att barnen ska kunna ta ansvar för sina egna och andras saker och att de kan ståda och plocka undan efter sig. Vi menar också att de ska kunna ansvar för vad de gör och att de ska kunna passa tider.

Vi vill också att barnen i takt med sin mognadsgrad medverkar i planering och utvärdering av den dagliga verksamheten i fritidshemmet

...Empati

Med empati menar vi att barnen visar hänsyn och kunna sätta sig in i andras känslor..

...Nyfikenhet

Med nyfikenhet menar vi att barnen ska få lust att pröva nya saker och vara vetgiriga..

Barnen ska också i ökande grad kunna söka kunskap på egen hand.

...Självförtroende

Med självförtroende menar vi att barnen ska vara nöjda med vad de presterar. och att de vågar misslyckas och göra ett nya försök.

Självförtroende innebär också att barnen kan säga ifrån, att de har egna åsikter och att de vågar tala inför en grupp.

...Självkänsla/trygghet

Med självkänsla menar vi att barnen kan ta egna initiativ och att de kan hävda en egen uppfattning i gruppen.

Självkänsla innebär också att barnen vågar vara sig själva.

...Självständighet

Med självständighet menar vi att barnen kan klara sig själva och ta ansvar för sina dagliga aktiviteter.

...Social Kompetens

Med social kompetens menar vi att barnen ska utveckla en förmåga till samspel med andra barn och vuxna.

Social kompetens innebär också att barnen ska kunna anpassa sig till nya situationer och vet vilka spelregler som gäller i olika sammanhang och att man kan lyssna på andra.

Kunskap och lärande i fritidshemmet

Barn i dag växer upp i ett samhälle som kräver ett livslångt lärande.

De lär sig saker på många olika sätt och i flera olika sammanhang. Ingen annan generation har haft tillgång till ett så stort informationsflöde som den som växer upp just nu. Detta ställer höga krav på oss som vuxna. På fritidshemmet arbetar vi med en bred definition av begreppet kunskap.

I läroplanen talar man om fyra olika former av kunskap: Fakta, förståelse, förtrogenhet och färdighet. I fritidshemmet lägger vi lika stor vikt vid alla former av kun-

skap.

I fritidshemmet har vi möjlighet att utgå från barnens behov, frågor och intressen då vi planerar verksamhetens innehåll. Tillsammans med skolan arbetar vi ofta i större tema och strävar efter att hjälpa barnen att se helheter och förstå sammanhang.

Genom det praktiska arbetssättet, både i den fria leken och styrda aktiviteter, konkretiserar barnen sina teoretiska kunskaper. Detta kan t.ex. vara att lära sig förstå matematiska begrepp genom bakning, eller att leka affär.

Det är också viktigt att barnen

får en handlingsberedskap för att ständigt kunna ompröva och ta tillvara ny kunskap, att lära om och lära nytt, med nyfikna och kritiska ögon.

- Lära att veta
- Lära att göra
- Lära att vara
- Lära att leva

Lärande genom lek

För de yngre barnen är leken den centrala formen för lärande. I leken tränar barnen sina olika förmågor och utvecklar sitt samspel med andra barn i olika åldrar. Leiken har alltid spelat en viktig roll i den svenska barnomsorgstraditionen medan den haft en mer undanskymd roll i skoltraditionen.

Ny kunskap har inneburit att leken, i dag, tillmäts en större betydelse för barns lärande än tidigare.

En väl utvecklad förmåga till abstrakt tänkande är en förutsättning för att man ska klara de krav som ställs i utbildningssystemet och i arbetslivet.

Den abstrakta förmågan stimuleras bland annat genom låtsas/fantasilekar för de yngre barnen och genom mer avancerade rollspel för de äldre barnen.

På fritidshemmen använder vi leken på ett medvetet sätt för att stimulera barnens utveckling till kreativa, handlingskraftiga och socialt kompetenta vuxna.

Lek och lekfullhet är en viktig dimension av barns lärande.

I leken utforskar barnen sin omvärld, de bearbetar intryck och erfarenheter och kommunicerar med andra.

I leken upptäcker barnets sina förmågor och intressen.

Genom leken utvecklas barnen socialt, känslomässigt, motoriskt och intellektuellt.

Förmågan att leka och fantisera är en förutsättning för abstrakt problemlösning

Förmågan att låtsasleka är en viktig förutsättning för utvecklandet av en empatisk förmåga.

Det är framförallt genom olika former av lekar som barnen utvecklar sin sociala identitet och bygger upp sin sociala förmåga och sin förmåga till samspel med andra individer.

Leiken innehåller också rika möjligheter till utveckling av barnens känslomässiga, motoriska och intellektuella utveckling.

Olika former av skapande verksamhet skapar också goda förutsättningar för barnet då det gäller att grundlägga och utveckla en kreativ förmåga. I fritidshemmen strävar vi efter att erbjuda en verksamhet som stimulerar barnens alla sinnen och som ger varje barn möjligheter att utveckla sina speciella intressen.

Här hittar Du fritidshemmen i Ludvika

Björkås	0240-565782
Blötberget	072-7138152
Fredriksberg	0591-206 06
Håksberg	0240-190 23
Junibacken	0240-86162
Knutsbo	0240-862 64 0240-864 93
Kyrkskolan	0240-866 12
Lorensberga	0240-862 17
Marnäs	0240-864 39 0240-863 06 0240-861 61
Nyhammar	0240-56 58 06
Saxdalen	0240-313 09
Stallbacken	0240-56 59 12
Sunnansjö	0240-56 58 34
Sörvik	0240-396 92 0240-394 19
Vasaskeppet	0240-864 34 0240-863 11 0240-867 47
Östansbo	0240-866 15

Samverkan med andra

För att barnen ska känna sig trygga och uppleva kontinuitet i tillvaron krävs att vi på fritidshemmet har en väl utvecklad samverkan med barnens föräldrar och med skolan. Personalen i fritidshemmet samverkar vid skolans utvecklingssamtal men föräldrarna är därutöver välkomna att boka tid för extra samtal omkring barnet.

Vi strävar också efter att ha ett fungerande samarbete med olika kulturinstitutioner och med föreningslivet i det område där vi arbetar.

Vi har också en regelbunden samverkan med andra fritidshem.

Social kompetens, hälsa och livsstil

Förmågan att fungera i olika sociala sammanhang har blivit allt viktigare i vårt samhälle. På fritidshemmen lägger vi stor vikt vid att stödja barnens sociala utveckling. Både i de vidare studierna och på en kommande arbetsmarknad kommer social förmåga och kunskaper att vara lika viktiga.

Vi på fritidshemmen strävar efter att ha tydliga och utvärderingsbara mål för barnens sociala utveckling. Vi anser att ett den är lika viktig som arbetet med att nå kunskapsmålen.

Barn utvecklar, i stor utsträckning, sin sociala förmåga genom leken och genom att studera de vuxna i sin omgivning. På fritidshemmen är det självklart att alla vuxna är goda förebilder

Fritidshemmens mål för arbetet med att stödja barnens sociala utveckling utgår ifrån läroplanens resonemang om alla människors lika värde, individens frihet och integritet,

solidaritet, jämställdhet mellan könen och människolivets okränkbarhet

På fritidshemmet väljer vi arbetsätt och aktiviteter som ger barnen möjligheter att utveckla empati, ansvarskänsla, självförtroende och självkänsla.

Samtidigt som vi i fritidshemmet fäster stor vikt vid att genomföra aktiviteter i grupp, där barnen får träna samarbete och konflikthantering, är vi också måna om att barnen får en egen "fri" tid under dagen.

På fritidshemmet ska barn också ha möjlighet att gå ner i varv och få tid för eftertanke och reflektion.

Vi på fritidshemmet vill också bidra till att lägga grunden för en sund livsstil hos barnen. Vi stimulerar till fysisk aktivitet och utevistelse har hög prioritet.

Vi jobbar också med hälsa och livsstil genom samtal i gruppen och

genom att erbjuda en näringsriktig kost i de måltider vi serverar på fritidshemmet.

